

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه حمایت از محیط بانان و جنگل بانان»

مقدمه

نظر به ضرورت حمایت از محیط بانان و جنگل بانان خدوم کشور در برابر آسیب‌های ناشی از تعارضات احتمالی و همچنین لزوم جبران خسارات مالی در قبال صدمات جانی و ضرر و زیان مالی که در راستای انجام وظیفه متحمل می‌شوند، لایحه حمایت از محیط بانان و جنگل بانان در مورخ ۱۳۹۷/۵/۷ جهت طی مراحل قانونی تقدیم مجلس شورای اسلامی شده است و پس از بررسی در کمیسیون‌های تخصصی با اصلاحاتی در عنوان لایحه و مفاد آن به شرح زیر تصویب شده است:

مخصوص صحن علنی

مشخصات لایحه

دوره دهم - سال سوم

شماره ثبت:

۲۸۴

شماره چاپ:

۱۱۸۹

تاریخ چاپ:

۱۳۹۷/۰۸/۳۰

معاونت پژوهش‌های

زیربنایی و امور تولیدی

دفتر مطالعات

زیربنایی

سایر دفاتر:

مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۵۰۱۵۴۹۱-۱

تاریخ انتشار:

۱۳۹۸/۲/۷

لایحه حمایت قضایی و بیمه‌ای از مأموران یگان حفاظت دستگاه‌های اجرایی

ماده (۱) - مأموران یگان حفاظت دستگاه‌های اجرایی از جمله محیط زیست و منابع طبیعی که در چارچوب دستورالعمل تشکیل یگان‌های حفاظت در دستگاه‌های اجرایی تسلیح و ضابط خاص قضایی محسوب می‌شوند از حیث تکالیف، وظایف و مسئولیت‌های کیفری و مدنی ناشی از به‌کارگیری سلاح در انجام وظایف و مأموریت‌های سازمانی خود، مشمول قانون به‌کارگیری سلاح توسط نیروهای مسلح در موارد ضروری مصوب ۱۳۷۳/۱۰/۱۸ می‌باشند. دستگاه اجرایی مربوطه نیز از حیث تکالیف خود در قبال مأموران مذکور از جمله پرداخت دیه و جبران خسارت در موارد مقرر، مشمول قانون مذکور می‌باشد.

تبصره - دادسراها و دادگاه‌ها مکلفند پرونده‌های موضوع این ماده را خارج از نوبت رسیدگی نمایند.

ماده (۲) - دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط مکلفند مأموران یگان حفاظت دستگاه مربوطه خود اعم از کارکنان ثابت، پیمانی و قراردادی را در راستای انجام وظایف و مأموریت‌های خود در قبال شهادت، فوت، بیماری صعب‌العلاج، نقص عضو، از کارافتادگی و حوادث بر اساس مقررات این قانون و آیین‌نامه اجرایی آن بیمه نمایند.

تبصره «۱» - در مواردی که دستگاه‌های اجرایی براساس قوانین و حسب مورد برای انجام مأموریت‌های سازمانی از افرادی غیر از مأموران یگان حفاظت استفاده می‌نمایند مانند مأموران اجرایی محیط زیست و منابع طبیعی، دستگاه مربوطه موظف است نسبت به پوشش بیمه‌ای این دسته از افراد مطابق این ماده اقدام نماید.

تبصره «۲» - سازمان محیط زیست و منابع طبیعی موظف به پرداخت هزینه‌های درمانی، جبران صدمات و خسارات وارده به همیاران طبیعت و محافظان افتخاری و داوطلبان مردمی در اقدامات مرتبط با پیشگیری و اطفای حریق جنگل‌ها و مراتع کشور می‌باشند.

ماده (۳) - آیین‌نامه اجرایی این قانون مشتمل بر نحوه تأمین و پرداخت وجوه موضوع مواد (۱۳) و (۱۴) قانون به‌کارگیری سلاح توسط نیروهای مسلح در موارد ضروری مصوب ۱۳۷۳/۱۰/۱۸ به مشمولان این قانون و همچنین چگونگی پوشش بیمه‌ای آنها، ظرف مدت شش ماه از تصویب این قانون توسط وزارت دادگستری و حسب مورد با هماهنگی دستگاه‌های ذی‌ربط از جمله سازمان حفاظت محیط زیست و وزارت جهاد کشاورزی تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده (۴) - سازمان برنامه و بودجه کشور موظف است همه‌ساله اعتبارات مورد نیاز اجرای این قانون را به پیشنهاد دستگاه‌های اجرایی دارای یگان حفاظت در لوایح بودجه سنواتی پیش‌بینی نماید.

اظهار نظر کارشناسی درباره لایحه حمایت از محیط بانان و جنگل بانان

- محیط بانان و جنگل بانان هر دو حافظان عرصه های طبیعی هستند و شرح وظایف مشابهی دارند، ولی هر کدام مربوط به یگان حفاظت سازمان های جدا از هم هستند. گستردگی وظایف محیط بانان نسبت به جنگل بانان بیشتر است. به طوری که محیط بانان وظیفه حفاظت از ۱۱ درصد خاک کشور را که مناطق حفاظت شده محسوب می شود، بر عهده دارند.
- براساس استاندارد جهانی هر ۱۰۰۰ هکتار باید توسط یک محیط بان حفاظت شود. در ایران هر محیط بان تقریباً از ۶۰۰۰ هکتار حفاظت می کند.
- در حوزه مراقبت از عرصه های منابع طبیعی به ازای هر ۶۵ هزار هکتار یک نیروی حفاظتی فعالیت دارد، در حالی که میانگین آن در دنیا یک نفر برای دو تا سه هزار هکتار است.
- در سال های اخیر به موازات فعالیت های انجام شده در جهت ساماندهی و توسعه فعالیت های هماهنگ مأموران حفاظت محیط زیست، نیروهای انتظامی و مراجع قضایی برای مقابله و کنترل تهدیدات سازمان یافته علیه منابع اکولوژیک کشور، شاهد اقدامات خطرناکی از سوی قاچاقچیان، شکارچیان غیرمجاز و متخلفان زیست محیطی علیه مأموران اجرایی سازمان حفاظت محیط زیست در نقاط مختلف کشور بوده که شهادت محیط بانان در استان هرمزگان در ماه های اخیر یکی از نمونه های آن است.
- تبدیل وضعیت محیط بانان، اعطای درجات محیط بانان، آموزش محیط بانان، آزادی محیط بانان محکوم به قصاص در حبس از جمله اقدامات صورت گرفته برای رفع چالش های مادی و معنوی محیط بانان در دولت یازدهم است و البته در کنار همه این اقدامات، هنوز گام های مهم دیگری همچون افزایش تعداد نیروهای محیط بان در کشور، افزایش تجهیزات و امکانات مورد نیاز همچون هوشمندسازی پایش مناطق و ضرورت حمایت قضایی از محیط بانان باید برداشته شود.
- با توجه به اینکه تعدادی از مأموران حفاظت در خصوص به کارگیری سلاح برای انجام وظیفه، تحت تعقیب مراجع قضایی قرار گرفته و حتی تا مرز اعدام نیز پیش رفته بودند؛ یکسان شدن شرایط آنها با مأموران نیروهای مسلح و مأموران امنیتی که در انجام وظیفه، به ناچار ناگزیر به استفاده از سلاح می باشند، ضروری است؛ لذا لایحه مذکور پیشنهاد می کند تا مأموران حفاظت از محیط زیست و منابع طبیعی بتوانند تحت پوشش حمایتی مواد (۱۲) تا (۱۵) قانون به کارگیری سلاح توسط مأموران نیروهای مسلح در موارد ضروری قرار گیرند تا از مسئولیت کیفری، پرداخت دیه و جبران خسارت، جبران خسارت وارده در قبال صدمات جانی و ضرر و زیان مالی در جهت انجام وظیفه و برخورداری از کمک دولت، تحت حمایت قرار گیرند.
- موضوع هزینه های درمان مأمورانی که دچار صدمه جانی و مجروحیت می شدند؛ یکی از معضلات و فشارهای طاقت فرسا و غیرقابل تحمل برای مأموران مجروح و جانباز بود. این مشکل تا حد زیادی برای نیروهای مسلح کشور، تحت کنترل درآمده و با ایجاد پوشش های بیمه ای اصلی و تکمیلی، فشار وارده به این عزیزان کاهش یافته است.

جمع بندی

هدف از ارائه لایحه حمایت از محیط بانان و جنگل بانان، کاهش هزینه های حفاظت از طبیعت و محیط زیست کشور است. ایجاد فضای امن و پشتیبانی قانونی و حمایتی برای حافظان عرصه طبیعت کشور منجر به ایستادگی بیشتر آنها در برابر متخلفان و متجاوزان این عرصه خواهد شد. لایحه مذکور به منظور حمایت از این حافظان و تضمین امنیت جانی، کاری و خانواده های آنان تقدیم مجلس شد. بررسی های به عمل آمده نشان می دهد با تصویب این لایحه بخش زیادی از مشکلات محیط بانان و جنگل بانان کشور حل خواهد شد. البته باید برخی موضوعات مانند هوشمندسازی مناطق چهارگانه و پارک های ملی (که کمک بسیاری به محیط بانان در حفاظت از این عرصه خواهد کرد)، تشکیل شعب تخصصی قضایی محیط زیست، کاهش ساعت کاری محیط بانان و جنگل بانان و افزایش تعداد آنها مطابق با استانداردهای جهانی در دستور کار دولت قرار گیرد.